

Landsorganisasjonen i Norge

lo@lo.no

Deres ref.:
14/3594-2 670.00/AREL

Vår ref.:
264/14 HR

Dato:
18. november 2014

Høringsinnspill til LO - Forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven - Krav om relevant kompetanse i undervisningsfaget m.m.

Vi viser til LOs brev av 23. oktober 2014. Vi har følgende merknader til høringen:

Innledning

Musikernes fellesorganisasjon (MFO) vil ha et utdanningssystem som sikrer at hvert enkelt menneske får realisert sine evner og anlegg, der alle gis samme muligheter til utdanning og læring, uavhengig av bakgrunn og forutsetninger. Som en fagforening som både organiserer lærere innenfor de kunstneriske fagene, men også som Norges største fagforening for kunst- og kulturarbeidere har vi en helt spesiell interesse for de estetiske fagene i skoleverket.

Vi mener at de estetiske fagene har for liten plass i det norske utdanningsløpet. Vi mener at alle elever må få anledning til å utvikle sine kreative evner med kompetente lærere og tilstrekkelige tidsressurser. Undervisningen i estetiske fag må derfor styrkes, men det må også fokuseres på de estetiske fagenes instrumentelle overføringsverdier, og på hvordan estetiske undervisningsmetoder styrker opplæringen og inkluderingen i alle fag i opplæringen.

MFO vil at barn og unge skal møte en helhetlig skolehverdag og et mangfold av kulturaktiviteter i sitt oppvekstmiljø, vi vil at barn og unge skal møte ulike kunstarter som grunnlag for egen dannelse og at skolen skal gi rom for elevenes skaperkraft.

Generelle kommentarer

I 2004 gjennomførte UNESCO en stor internasjonal undersøkelse, med professor Anne Bamford som leder, om hvilke effekter kunst- og kulturundervisning har på hele grunnopplæringen, på lokalsamfunnet og på elevenes sosiale og personlige utvikling.¹ Denne undersøkelsen slår ettertrykkelig fast at god undervisning i kunst og kultur har store positive effekter hos barn og unge i skolen. I dagens skole er det heldigvis noen lærere med solid kunstfaglig kompetanse. Disse bidrar til økt selvtillit, mindre fravær, og mye bedre lese- og skrive-ferdigheter blant barn og unge gjennom sin undervisning i musikk og andre estetiske fag.

Kun tre av fem lærere som underviser i musikk på grunnskolen har faglig fordypning, mens to av fem ikke har faglig fordypning målt i studiepoeng. Bare én av fire musikk lærere har kompetanse i faget tilsvarende 60 studiepoeng eller mer. De som har fordypning i faget tilsvarende 30-59 og 1-29 studiepoeng, utgjør henholdsvis 19 og 17 prosent av alle som

¹ Bamford, Anne: *The Wow Factor - global research compendium on the impact of the arts in education*, Münster, 2006.

underviser i faget.² Dette er meget beklagelig, spesielt når UNESCO-undersøkelsen også slår fast at dårlig undervisning i kulturfag har en direkte negativ effekt på barns kreativitet og selvtillit. Ikke bare er det sløsing med tid og penger å sette ufaglærte lærere til å undervise i kulturfag, det er også ødeleggende for barna. Barn og unge som får en negativ opplevelse med kulturundervisningen får ødelagt sin kreativitet og selvtillit, og trivselen på skolen blir mindre.

Kommentarer til 2.3.1. Krav om relevant kompetanse i undervisningsfag for alle lærere

MFO er enig i departementets vurdering av at «Solid fagkompetanse er nødvendig for å kunne motivere og formidle kunnskap på en god måte». For oss er det en selvfølge at den som skal være lærer i et fag må ha inngående kompetanse i faget. Og som utallige forskningsrapporter viser, så er lærerens kompetanse en av de viktigste - om ikke den viktigste - innsatsfaktoren for å kunne gi god læring og høyt læringsutbytte.

Vi var derfor enige i, og glade for, at det ble innført kompetansekrav for å kunne undervise i alle fag på ungdomsskolen. Dette er et ypperlig grep som helt klart vil øke kvaliteten i undervisningen. Men vi vil hevde at det må gjelde like krav til kompetanse for alle fag i ungdomsskolen, og selvfølgelig også da for de estetiske fagene.

Og vi vil meget sterkt advare departementet mot å videreføre ordningen med forskjellige kompetansekrav for forskjellige fag. En sortering av fagene i viktige og mindre viktige fag er uheldig, og vil ikke gi de nødvendige signalene om at fag og fagkompetanse er prioritert. Vi trenger en skole der kompetanse og kunnskap settes så høyt som mulig. Dette gjør vi ikke ved å skape A- og B-fag.

Vi vil derfor anbefale at LO i sitt høringsvar går inn for at det skal være et krav om 60 studiepoeng for å undervise på alle fag på ungdomstrinnet.

MFO vil sterkt anbefale at det innføres kompetansekrav i alle fag også for årstrinnene første til syvende. Dersom elevene ikke får relevant og kompetent undervisning i alle fag i barneskolen, vil de ikke få det grunnlaget de trenger for å kunne nyttiggjøre seg kompetent undervisning på forventet nivå på ungdomstrinnet.

Som blant annet professor Anne Bamford har vist i sin rapport om kunst og kultur i norsk skole så har vi «(...) hausset opp PISA-undersøkelsene som den eneste sannhet.³ Rangeringen brukes som argument for å kutte i kunst- og kulturfag i skolen. Faglærere forsvinner, kompetansen blir borte. Å gi åtteåringer en lærer som ikke kan synge og som aldri har danset et eneste trinn, er skandaløst».

Bamfords observasjoner og kritikk bør få konsekvenser for hvordan vi prioriterer i norsk skolepolitikk. Vi bør ha mer, ikke mindre kultur i skolen. Ikke bare av kjærlighet og omsorg for elevene og kulturen, men for å forbedre resultatene. All forskning sier at læringseffekten blir svekket hvis kunst- og kulturdimensjonen forsvinner fra undervisningen. Kultur er ikke bare kos, det er først og fremst et særs godt pedagogisk verktøy.

Vi anmoder derfor LO om å gå inn for at det innføres et kompetansekrav om 30 studiepoeng for å undervise i alle fag på trinnene fra første til syvende.

Kommentarer til 2.4.1 Krav om relevant kompetanse i undervisningsfag for alle lærere

Departementet foreslår at alle lærere som fullførte sin utdanning før 1. januar 2014, ikke lenger skal være unntatt fra kravet om relevant kompetanse i undervisningsfag i § 10-2, første ledd. Det innebærer også at de som har fullført tidligere allmennlærerutdanning etter 1. januar 2014, heller ikke lenger vil være unntatt fra dette kravet.

² Lagerstrøm, Moafi og Revold: *Kompetanseprofiler i grunnskolen - Hovedresultater 2013/2014*, SSB-Oslo 2014.

³ Bamford, Anne: *Arts and culturale education in Norway 2010/2011*, Stavanger 2012.

MFO er generelt skeptisk til å innføre krav og lovendringer som har karakter av tilbakevirkende kraft. Selv om vi primært hevder at fagkompetanse, og da i alle fag, er viktig, kan en slik lovendring etter vårt syn gjøre det mindre attraktivt å være lærer.

Et slikt krav må i så fall følges opp av en kraftig satsing på videreutdanning, og denne satsingen må være innrettet på en slik måte at lærere som ønsker å kvalifiserer seg ytterligere, ikke kommer dårlig ut økonomisk.

Kommentarer til 2.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

De foreslåtte endringene, samt MFOs forslag om at det må innføres kompetansekrav for alle fag, og på alle nivå, vil naturligvis føre til et stort behov for videreutdanning. Det nåværende systemet for videreutdanning inneholder både en vikarordning og en stipendordning. Men i vikarordningen skilles det på hvor mye staten gir i tilskudd, etter hvilket fag det videreutdannes i. Og gjennom stipendordningen gis lærere stipend i såkalte «prioriterte fag».

Vi mener at departementet gir uheldige og ulogiske signaler ved å skille på fag når støtte skal ytes. En sortering av fagene i viktige og mindre viktige fag er uheldig, og vil ikke gi de nødvendige signalene om at fag og fagkompetanse er prioritert. Som vi allerede har pekt på, trenger vi en skole der kompetanse og kunnskap settes så høyt som mulig. Dette gjør vi ikke ved å skape A- og B-fag og dermed A- og B-lærere. Vi kan heller ikke se at f.eks. en musikk lærer har mindre behov for støtte til livsopphold enn en matematikk lærer.

Vi vil derfor anbefale at LO i sitt hørings svar går inn for at det skal være samme tilskuddssatser og samme muligheter for å få stipend uavhengig av hvilke fag lærerne videreutdanner seg i.

Andre kommentarer

MFO har ingen kommentarer til departementets øvrige forslag.

Med vennlig hilsen

Musikernes fellesorganisasjon

Forbundet for utøvende kunstnere og pedagoger

Hans Ole Rian

Forbundsleder